

Tjänsteutlåtande
Upphandlingsenheten

Till: Kommunstyrelsen

Datum: 2021-08-31
Dnr: KS 2021/0190

Yttrande över revisionsrapport - Granskning av kommunens och Armada Fastighets AB:s upphandlingar och inköp

Sammanfattning

De förtroendevalda revisorerna i Österåkers kommun har under 2021 låtit PWC genomföra granskning av kommunens och Armada Fastighets AB:s upphandlings- och inköpsverksamhet. Resultatet finns sammanställt i revisionsrapport daterad i juni 2021, *Granskning av kommunens och Armada Fastighets AB:s upphandlingar och inköp*.

Granskningen visar vid en sammantagen bedömning att kommunstyrelsen och Armada Fastighets AB:s styrelse inte helt har säkerställt en ändamålsenlig inköps- och upphandlingsverksamhet.

Upphandlingsenheten har bemött revisorernas rekommendationer och föreslagit ett antal åtgärder som redogörs för i detta yttrande.

Beslutsförslag

Kommunstyrelsen beslutar

Som yttrande över revisionsrapport – granskning av kommunens och Armada Fastighets AB:s upphandlingar och inköp överlämna förvaltningens tjänsteutlåtande, daterad 2021-08-31.

Bakgrund

Granskning av kommunens och Armada Fastighets AB:s upphandlingar och inköp.

Revisionen har genomförts i syfte att bedöma om kommunstyrelsen respektive styrelsen har säkerställt en ändamålsenlig inköps- och upphandlingsprocess. Metod som använts vid granskningen är fallstudie av tre (3) olika upphandlingar, där genomgång av upphandlingsdokument samt intervjuer med upphandlare och beställare omfattats för att möjliggöra en kartläggning av nedanstående revisionsfrågor:

- 1) Kännetecknas upphandlingsprocessen av en tillräcklig kommunikation mellan upphandlare och beställare?
- 2) Säkerställer upphandlingsprocessen att upphandlingar genomförs på ett tidseffektivt sätt?
- 3) Säkerställer upphandlingsprocessen att beställarens krav på kvalitet av upphandlad tjänst/ vara tillgodoses?
- 4) Säkerställer upphandlingsprocessen att konkurrensen är tillräcklig?
- 5) Har kommunstyrelsen vidtagit åtgärder utifrån rekommendationer från granskningen 2019?

Utöver detta genomfördes en analys av antal giltiga anbud i publicerade upphandlingar. För att följa upp rekommendationer från 2019 gjordes intervjuer och granskning av revisionsbevis i form av styrande dokument och uppföljningsrutiner.

I revisionsrapporten sammanfattas att Kommunstyrelsen respektive styrelsen inte helt har säkerställt en ändamålsenlig inköps- och upphandlingsverksamhet.

Förvaltningens slutsatser

Revisionsfråga 1

Kännetecknas upphandlingsprocessen av en tillräcklig kommunikation mellan upphandlare och beställare?

Kontrollmål uppfyllt.

Kommunikationen mellan upphandlare och beställare bedöms både för kommunens del samt Armada Fastighets AB som tillräckligt god.

Åtgärdsförslag: Åtgärd behöver inte vidtas.

Revisionsfråga 2:

Säkerställer upphandlingsprocessen att upphandlingar genomförs på ett tidseffektivt sätt?

Kontrollmål uppfyllt

Säkerställande av en effektiv upphandlingsprocess kan vid en genomgående granskning uppfattas som tidseffektiv avseende kommunens processer och delvis tidseffektiv avseende Armada Fastighets AB:s processer.

Åtgärdsförslag: Åtgärd behöver inte vidtas.

Revisionsfråga 3:

Säkerställer upphandlingsprocessen att krav och kvalitet tillgodoses?

Kontrollmål delvis uppfyllt.

PWC har i sin rapport lyft fram vikten av att använda sig av tidig dialog för att på så vis förbättra konkurrensen och skapa förståelse, få värdefull information samt öppna upp för kommunikation innan upphandlingsprocessen inleds. Upphandlingens syfte kan därmed på ett effektivare sätt uppnås.

Åtgärdsförslag:

Upphandlingsenheten kommer fortsättningsvis att arbeta med att utöka det förberedande arbete som genomförs inför uppstart av en upphandlingsprocess i form av införande av tidig dialog i de upphandlingar som bedöms lämpliga. Upphandlingsenheten kommer att dokumentera den dialog som sker i respektive upphandlingsprocess, i syfte att kunna påvisa hur det förberedande arbetet bidrar till att säkerställa beställarens krav på kvalitet av upphandlad vara/tjänst.

Revisionsfråga 4:**Säkerställer upphandlingsprocessen att konkurrensen är tillräcklig?**

Kontrollmål ej uppfyllt.

Österåkers kommun har inte i tillräcklig utsträckning analyserat och dokumenterat utfallet av genomförd upphandling, vilket skulle gynna konkurrensen samt leda till en ökad förståelse för marknadens utformning inom respektive område

Åtgärdsförslag:

Upphandlingsenheten kommer i de upphandlingar där färre än (3) tre anbud inkommit att ta kontakt med ett urval av de leverantörer som laddat ner upphandlingsdokumentet och sedan avstått från att lämna anbud. På så vis kan upphandlingsenheten få en ökad förståelse för vad som hämmat konkurrensen i genomförd upphandling.

Revisionsfråga 5:**Har kommunstyrelsen vidtagit åtgärder utifrån rekommendationerna från granskningen 2019?**

Kontrollmål delvis uppfyllt.

Rekommendation 1: att uppdatera befintliga styrdokument. Bristen bedöms som åtgärdad.

Rekommendation 2: att tillse att kommunens direktupphandlingar följer gällande lagar och regler. Det finns en riktlinje för direktupphandling, där det

framgår att varje verksamhet bär ansvaret för direktupphandlingsprocessen. Någon uppföljning kring detta genomförs inte, vilket leder till att bristen bedöms kvarstå.

Åtgärdsförslag: Verksamheterna ansvarar själva för genomförda upphandlingar och dess uppföljningsansvar samt att dessa följer gällande regler och kommunens interna styrdokument. De åtgärder upphandlingsenheten kommer att vidta med anledning av revisorernas rekommendation är att informera samt utbilda verksamheterna om de lagkrav som föreligger, befintliga styrdokument samt tydliggöra ansvarsfördelningen. Utöver det ovannämnda föreslår upphandlingsenheten att upphandlings- och inköpsarbetet centraliseras.

Rekommendation 3: att försäkra sig om att kommunen har följsamhet till ingångna avtal.

Styrdokument är uppdaterade och korrigerade så att det tydligt framgår att det är verksamheterna som bär ansvaret för följsamhet till ingångna avtal. Det noteras dock en brist att det inte finns någon obligatorisk eller återkommande utbildning av verksamheternas beställare. Bristen bedöms som delvis åtgärdad.

Åtgärdsförslag: Upphandlingsenheten kommer att bjuda in till utbildningstillfällen för att tydliggöra upphandlingsprocessen samt ta fram en digital utbildning om direktupphandlingsregelverket som ska publiceras på intranätet. Utöver detta har kommunen nyligen implementerat ett inköpssystem som kommer att underlätta att tillse följsamheten till ingångna avtal.

Rekommendation 4: att tillse att upphandlingsverksamheten följs upp bättre rent generellt. Kommunen gör fortfarande inga systematiska uppföljningar av upphandlingarna i kommunen. Bristen bedöms inte som åtgärdad.

Åtgärdsförslag: Upphandlingsenheten ansvarar för att följa upp de kommunövergripande avtalen, de verksamhetsspecifika avtalen bär verksamheterna uppföljningsansvaret för. Upphandlingsenheten har tagit fram en mall för att stötta verksamheterna i deras avtalsuppföljning samt erbjuder stöd och vägledning i genomförande av uppföljningsansvaret.

Rekommendation 5: att arbeta med att minska antalet småinköp i kommunen.

Information om införandet av e-handel har påbörjats, vilket syftar till att minska antalet små-inköp i kommunen. Bristen bedöms som åtgärdad.

Åtgärdsförslag: Ingen åtgärd vidtas

Rekommendation 6: att överväga att införa e-handelssystem.

Finns ett beslut om att 10 % av kommunens inköp ska gå via e-handel under 2021. Samtliga nytecknade avtal kräver att leverantörerna ska vara förberedda på att ansluta till e-handel med kommunen samt en avropsprocess är helt digitaliserad. Bristen bedöms som åtgärdad.

Åtgärdsförslag: ingen åtgärd vidtas.

Bilagor

1. Missiv Upphandling och inköp daterad 2021-06-16
2. Revisionsrapport Upphandling och inköp 2021 daterad 2021-06-03

Staffan Erlandsson
Kommundirektör

Magnus Bengtsson
Ekonomidirektör

Linnea Spång
Upphandlingschef

Expedieras

De förtroendevalda revisorerna
PWC
Akt